

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Epărhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " pe 1/2 de an 5 cor.
România și străinătate pe an 14 fr.
" " " pe 1/2 an 7 "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
150 de cuvinte 6 cor. până la 200 de cuvinte
8 cor., de aci în sus 10 coroane

Correspondențele să adresează redacțiunii
„FOAIA DIECEZANĂ”
iar banii de prenumerațiune și inserțiunile la
ADMINISTRAȚIUNEA
Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Cercetări istorice

în *Archiva patriarhală din Carloveț.*

— Continuare. —

De abia pe la anul 1781 a ajuns cauza națiunii sârbești înaintea împărătesei Maria Teresia. Nyegus Vasile Petroviciu, mitropolitul Cernagorian, carele după depărtarea Patriarhului dela Ipec au luat asupra-și prin voința poporațiunii sârbe rămasă în patria veche conducerea Patriarhului Ipecian din Sârbia, carele a și trimis pe vicariul său Gavriloviciu la Viena la curtea împărătească cu plânsoare că să reclame după moartea lui Arsonie toate clenodiile, relicviile și tesăurile națiunii sârbești cari le-a dus cu sine în mod nelegal fugariul Patriarh, afirmând cumcă multe din aceste odoare s'ar află și acuma la episcopiiile sufragane Arad și Caransebeș. Arhiiepiscopul Carlovețului Paul Nenadoviciu (1749—1768) ar fi și restituit (?) tot ce a fost la Carloveț, pe când episcopiiile Aradului și Caransebeșului-Vârșeț, nu au dat nimic, spunând, că la ei nu se află nimica din aceste lucruri reclamate!

Cumcă vicariul Gavriloviciu ar fi dus cu sine și Arhiva veche nu se află nimica nicăirea pomenit.

Adevărul e că arhiva ipeciană n'a mai ajuns înapoi la Ipec nici odată. — Țările aceste fiind sub jugul musulmanilor, creștinii sârbi nu mai aveau nicăiri loc sigur spro a-și adăposti arhiva și așa e probabil că ori a lăsat la Carloveț, o parte din ea, — ori că ar fi trimis-o capului suprem bisericesc, Patriarhului Constantinopolului, a cărui supremație peste biserica sârbească iară a recunoscut-o de frica turcilor sârbimea rămasă acasă.

Deoarece Patriarhul Constantinopolului se denumiă de Sultań, carele e în rang egal cu pașii turcești, și sub a lui protecțiune s'a așezat

cu de-a bună seamă, în cea mai bună siguranță și archiva cea veche a sârbilor.

Unul din cei mai noi istoriografi sârbești, dl Dr. Emilian de Radici ne asigură cumcă i-a spus Filothei istoricul grec și prea învățatul Mitropolit al Nicomediei, cumcă a studiat la Constantinopol o parte însemnată din archiva veche a sârbilor, carea și astăzi se află încorporată la biblioteca Patriarhatului ecumenic al Constantinopolului. Și fiindcă Muntenegru încă din secul XV a fost aliat defensiv până pe timpul aventuriosului Ștefan Mali cu republica Veneției, foarte ușor se poate presupune cumcă o parte a arhivei veche rătăcește prin careva bibliotecă a Veneției. Înșuș Petru Petroviciu al N. principile Montenegrului în biblioteca S. Marcu a Veneției și-a cules monumentele istorice-slave la scrierea istoriei pragmatice a sud-slavilor.

Prea vestitul adunător de isvoare istorice Gustaw Wenczel încă cu 41-de ani mai înainte s'ar fi esprimat, cumcă afară de biblioteca Vaticanului din Roma nu este mai bogată bibliotecă în toată Europa care să conțină mai multe monumente vechi ca și bibliotecă de stat a Veneției.

Veneția încă pe timpul războaielor cruciate până pe la finea seculului XV-a a jucat o rolă însemnată în chestiunea orientală și încă de timpuriu s'a avântat la o însămnătate mare în diplomatică în patria S. Marcu. — Renumere mare au și bibliotecile particulare din Veneția. Prin urmare o mulțime de monumente istorice se află și astăzi răsfirate prin bibliotecile Constantinopolului, Italiei și a întregii Europi.

Prea vestitul Engel Christian încă scrie în *Istoria Sârbilor* cumcă despotul George Brancoviciu în secul al XV-a a purtat cu sine un întreg arhiv sârbesc carele i-l'a fost răpit Ruzanii — fără a-l mai da înapoi.

În bisericile și mănăstirile muntelui Athos încă s'ar afla multe acte și documente vechi sârbești până acuma neexploatate de istoriograful modern.

* * *

Dară să lăsăm pomenirile aceste și să urmăm cercetările istoriografului nostru bănațan Dr. Szentkláray I., descriind ce au mai putut afla în arhiva patriarhală dela Carloveț.

De înainte de marea emigrare Cernoviceană dela anul 1690 de abia s'au putut descoperi 20 de bucăți de documente vechi, din aceste $\frac{2}{3}$ numai prin descoperire au ajuns la Carloveț.

Cel mai vechiu chrisov original donațional din arhiva Patriarhală din Carloveț e din anul 1302 prin carele Ștefan Uros regele sârb prevede biserica mănăstirii Chilandarului dela muntele Athos, cu o donațiune sub acea condițiune, ca în acea biserică în tot anul să se celebreze serviciu divin la anumit timp pentru pomenirea sa. — Ușor se poate vedeă deci, că documentele publicate în memoarele istorice ungurești, (Magyar Történelmi Emlékek) le-au arătat vestitul istoric magiar Gusztaw Wenzel, sunt monumente istorice mult mai vechi. — Chrisoavele cari se mai află la Carloveț sunt datate mai târziu.

Din anul 1348 s'au aflat două chrisoave originale. În unul, ce e drept, regele Ștefan Uros și soția sa Elena dau mai multe sate sârbești cu venitele lor decimale, în al doilea chrisov un loc în preț de 1760 de galbeni afierosesc mănăstirii Chilandarului. Așa se vede că această mănăstire dâșii au susținut-o, iară poporul sârb o privește cu o deosebită venerațiune.

În mănăstirea Chilandar au murit și s'au înmormântat la anul 1200 Nemanja I-ul, apostolul cel mai binemeritat al religiunii orientale, întemeietorul multor biserici și mănăstiri, unificătorul politic, organizătorul referințelor religioase al regatului sârb.

Fiul său Sava Metropolitul, ce o drept, a strămutat osemintele părintelui său în Sârbia, așezându-le spre repăus vecinic în mănăstirea Studenița, însă Chilandarul totuș a mai rămas și mai departe loc de venerațiune la poporul sârbesc.

Întru adevăr Sârbia a avut și mai înainte de Nemanjizi episcopii orientale, biserici și mănăstiri, totuș însă numai Dinastiei Nemanjizilor e a se mulțami consolidarea religiunii creștine ortodoxe în Sârbia. Numărul celor mai multe chrisoave mănăstirești date de dâșii e foarte însemnat.

Însuș Nemanjida I cel mare (născut la a. 1114 și mort la 1200) afară de mănăstirea Chi-

landarului a mai întemeiat și mănăstirile Rassa, Studenița și Toplița.

Fiul său, frații lui, și cu un cuvânt următorii lui l'au întrecut pe dâșul prin mulțimea jertfirilor religioase. Principele Vuc Brancoviciu prin un chrisov de datul 15 August 1371 mai multe bunuri allediale din Albania le afierosește mănăstirii Chilandarului, chrisovul acesta se păstrează la Carloveț. Mănăstirea Chilandarului în schimbul filantropiei susținute și primite din Sârbia trimite pentru clerul servian și pentru curtea sârbească, cărți bisericești, precum: Evangolii, Psaltiri, Minee, Legende sfinte și Explicațiuni din sf. Scriptură.

Se mai află la Carloveț copia unui chrisov donațional din anul 1381 al Kneazului Lazar, căzut pe câmpul de lătație dela Câmpul mierlelor pentru Mănăstirea Ravanita din Sârbia, oferindu-se mai multe sate ca fundațiuni pioase. — Originalul acestui chrisov l-a văzut Dr Szentkláray în mănăstirea Vrdnic, unde de prezinte se află înmormântate rămășițele pământesti ale Kneazului Lazar.

Se mai păstrează în Carloveț un chrisov foarte de mare însemnatate dela despotul Ioan Brancovici, datat din cetatea Bercosova Mai 4 anul 1436. Unul din fiii despotului Ștefan Brancovici, acărui frate mai mare George călugărindu-se, devine egumen și se retrage în mănăstirea Culpiniului.

Acest chrisov este dovada cea mai eclatantă a tristelor referințe cari au infestat regimul lui Vladislav al II, egoismul îngâmfat și neînfrânta oligarchie, care a provocat și ruina patriei. Gâlcevile dintre Ujlaki și Szapolyai au subminat puterea și autoritatea regală.

Până când Vladislav a zăbovit prin Ardeal, turcii au umblat rătăcind prin țara totească și Laurentie Ujlaky se acuză a fi ei într'o conțelegere.

Ioan Brancovici, carele au urmat despot sârbesc fratelui său George carele se făcuse Metropolit, văzând turburările interne, a folosit ocasiunea binevenită ca să câștige prin grație regească recunoașterea titlului de despot și spre a-și legaliză și întări poziția. — În anul 1494 reocupând dela turci Száva Sz. Demeter și Reheleza pe sama regelui luând poziție pe lângă regele ungar în contra revoluționarului Ujlaky într'adevăr și-a și ajuns scopul dorit.

Regele Vladislav cu deabună samă pe baza contractului încheiat la Tata, îl recunoaște de despot al Sârbilor și de stegariu și Baron al Ungariei. Ioan Brancovici ca atare se îndătoarează, conform articolului de lege XXII din anul 1498 a susțineă o mie de călărași banderialiști pentru apărarea țării ungurești.

De acum înainte se numește despotul Ioan Brancovici domn al tot Sirmului, și exerciază potestate princiară cu drepturi de donaționali în Sirmiu.

Pe când însă regele ungar Matei donase Bercosova în anul 1486, carea au ținut-o Vuk »titulo donationis et inscriptionis« fiilor lui Stefan Brancovici George și Ioan, aceștia asupra acestei posesiuni nu au obținut și dreptul de proprietate perpetuă, pentru că formă donațională, — precum a observat-o istoricul Pesty Frigyes, în limba diplomatică de atunci însemnează, cumcă acea posesiune li-s'a dat în zălog pentru o sumă oarecare numai până o va putea plăti lor regele ungar: și nu cu dreptul de proprietate perpetuă!

Cu toate acestea slăbănogul rege ungar Vladislau și Staturile divizate în partide, spre a-și asigura alianța sârbilor de cari avea mare lipsă întru apărarea fruntăriilor prea expuse invasiunilor turcești, tăcură molcom trecând cu vederea faptele și usurpările de drept ale Despotului.

Prin pomenitul chrisov din 4 Mai 1496 despotul Ioan Brancovici donează 16 comune mănăstirii Cruședolului din muntele Athos și anume: 1 Carloveț cu heleșăul Kuvolova de lângă vad, 2 Krussendol, 3 Maravik, 4 Csordanovceze, 5 Grabovceze, 6 Kresedinovac, 7 Passne, 8 Ingia, 9 Linkova, 10 Dobrodo, 11 Neradin, 12 Petincze, 13 Prestacsie, 14 Schatniscze, 15 Mikula și 16 Kuprinova cu dreptul de vad ținătoare de ele. Chrisovul donațional e subcris și de oamenii de carte ai despotului, cari sunt toți sârbi precum: „Dominus Theodorus Magnus Jurista, Dn. Petrus Magnus Aulicus, Dn. Georgius Cancellarius ejusdem Aulae, Dn. Rajja summus camerarius, Dn. Szava et Dn. Philippus Magnus, Dn. Iankó, Zupan Vucsina, Banijangin, Dnus Constantinus et Dnus Vukasin“.

Este de observat că multe din aceste bunuri au format mai înainte proprietatea și așiziunea nemeșilor ungari, — iară acum le-au făcut arbitriul despotului, — bunuri nealterate ale bisericii sârbești. — Despotul Ioan Brancovici simplaminte depoaie proprietarii magiari de bunurile lor legale, ignorând sau nimicind diplomele de mai înainte ale coroanei ungurești. — Prin urmare chrisovul Despotului dela anul 1486 adeverește prea eclatant starea deplorabilă și tristă în carea s'a aflat Ungaria pe atunci!

(Va urmă).

Academia română

— Concursuri pentru premii
1906. —

A) Premii pentru cărți publicate.

I. *Premiul Năsturel*, de 4,000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1907 unei cărți scrise în limba

română, cu conținut de orice natură, care se va judeca de meritorie printre cele publicate dela 1 Noembrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelăria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la 31 Octomvrie 1906.

II. *Marele Premiu Năsturel*, de 12,000 Lei, se va da în sesiunea generală din anul 1909 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noembrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelăria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru acest premiu este până la 31 Octomvrie 1908.

Notă. — În privința Premiilor Năsturel se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

„În tot anul Societatea Academică Română va avea a premii din veniturile fondului Năsturel o carte tipărită originală, în limba română, care se va socoti de către Societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

„1. În trei ani consecutivi, de arândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No. 4,000 L. n., minimum, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

„2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12,000 L. n., carele se va numi „Marele Premiu Năsturel“, operei care va fi judecată ca publicațiune de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va putea decerne unei lucrări, care va fi obținut dejă unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'insul valoarea premiului precedent.

„Operele, ce se vor recompensa cu această a două serie de premii, vor tracta cu preferință despre materiile următoare:

„a) Scrieri serioase de istorie și de științele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria țărilor române;

„b) Scrieri de religie ortodoxă, de morală practică și de filosofie;

„c) Scrieri de științe politice și de economie socială;

„d) Tractate originale despre științele exacte;

„e) Scrieri enciclopedice, precum dicționare de istorie și de geografie, în cari să intre și istoria și geografia României, dicționare generale sau parțiale de științe exacte, de arte și meserii, de administrațiune și jurisprudență, și alte asemenea lucruri utile și bine întocmite;

„f) Cărți didactice de o valoare însemnată ca metod și ca cuprins;

„g) Dicționare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice și orientale, adică limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche și altele;

„h) Publicațiuni și lucrări artistice de o valoare serioasă, adică relativ la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura și chiar opere muzicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va putea aprecia, atunci când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele-arte;

„i) Serieri de pură literatură română, în proză și în versuri, precum poeme, drame, și comedii serioase — mai ales subiecte naționale — și orice alte opere de înaltă literatură. Acestea mai cu samă aș dori să se acorde „Marele Premiu Năsturel“, când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică dezvoltării literaturii naționale“.

III. *Premiul statului Eliade-Rădulescu*, de 5,000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1907, *prin Secțiunea literară*, pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1906.

IV. *Premiul Adamachi*, de 5,000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1907, *prin Secțiunea istorică* pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, — de cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1906.

V. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public*, de 1,500 Lei, se va da în sesiunea generală din 1907 pentru cea mai bună carte didactică în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1906.

VI. *Premiul Statului Lazăr*, de 5,000 Lei, se va da în sesiunea generală din anul 1908, *prin Secțiunea științifică*, pentru o scriere cu conținutul științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istoria naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere), care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907, sau pentru cea mai importantă invențiune științifică făcută dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1907.

VII. *Premiul Adamachi*, de 5,000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1908, *prin Secțiunea științifică*, pentru scrieri cu conținutul științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie,

istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1907.

VIII. *Premiul statului Eliade-Rădulescu*, de 5,000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1909, *prin Secțiunea istorică*, pentru o scriere istorică, economică, juridică sau filozofică, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1908.

IX. *Premiul Adamachi*, de 5,000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1909, *prin Secțiunea literară*, pentru scrieri de literatură sau de filologie, cu cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1908.

X. *Premiul Hagi-Vasile* de 5,000 Lei, se va da la sesiunea generală din 1912, *prin secțiunea istorică*, pentru scrieri privitoare la comerțul român în trecut și în prezent și publicat în timpul dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octomvrie 1911.

* * *

Notă. Se pun în vederea concurenților următoarele articole din Regulamentul pentru premiile literare, istorice și științifice, votat de Academie la 8 Martie 1906.

Art. 4. Operele publicate vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pe lângă o cerere scrisă, în care se va arăta totdeauna anume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezenta în acelaș an aceeaș scriere la mai multe premii nici mai multe scrieri la diferite premii.

O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul după trecerea termenului de prezentare (31 Octomvrie) fixat în art. 3.

Art. 5. O scriere prezentată într'un an la un premiu și nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaș sau al altui premiu, numai dacă este preînviată în părți esențiale în nouă edițiune publicată de autor în viață.

Art. 6. Operele publicate de Academie, făcute din inițiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs opere postume.

Art. 7. La concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci și parte dintr-o operă, cu condițiune ca această parte să fie completă.

Art. 8. La premiile Năsturel pot fi prezentate scrieri de ori ce natură; la premiul Eliade-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, scrieri economice, juridice, filozofice; la premiul Lazăr scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere); la premiul Adamachi scrieri cu cuprins moral de orice natură (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei); la premiul Hagi-Vasile scrieri privitoare la comerțul român în trecut și în prezent.

Art. 9. La premiile Năsturel — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română; la premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt admise și opere scrise de autori români sau străini într-una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, dacă întreg cuprinsul operei va tracta despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească.

Art. 10. Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate numai dacă sunt făcute de pe opere clasice și, prin dificultățile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri românești, vor constitui adevărate opere literare ale limbii române, ori — prin anexare de explicații și note științifice cu totul proprii traducătorului — își vor fi însușit meritele unei lucrări originale în limba română.

Art. 11. Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscrise, prezentate la vre-unul din premiile Academiei, trebuie să fie scrise cu ortografia Academiei.

În cazuri cu totul excepționale și numai în timp de un an dela adoptarea acestui regulament, se vor putea admite la premii și cărți scrise cu altă ortografie, cu condiție însă ca să fi fost imprimare afară din Regatul României.

Art. 12. Operele publicate anonime sau pseudonime vor putea fi admise la concurs, iar autorii, spre a primi premiile acordate, vor trebui să probeze proprietatea lor.

(Va urma).

Varietăți

La examenul de evaluare învățătoarească ce s'a terminat Luni în 26 l. c., s'au prezentat preste tot 21 de candidați. Au prestat examenul 13 înși, 5 cu rezultat bun și 8 cu suficient; au căzut șase (din 1—2 studii) și s'au retras dela examen doi.

Înștiințare. Se aduce la cunoștința onoratului public român, că cursurile „Școalei pentru economia și industria de casă” pentru anul școlar 1906/7 se vor începe în 15 Septembrie n.

În anul școlar 1906/7 va funcționa atât secțiunea economică a școlii cât și cea industrială.

I. Instrucțiunea secțiunii economice, care stă sub conducerea d-șoarei Veturia Papp, va cuprinde: a) în-

vățământ practic: pregătirea bucatelor și a pâinei; conservarea legumelor și a poamelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinaritul; spălatul, călcatul și îngrijirea rufelor; confecționarea rufelor; b) învățământ teoretic: economia de casă, chimia bucatăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română.

Elevele, ai căror părinți sau îngrijitori nu sunt în Sibiu, au să locuiască în edificiul școlii. Strada Baier Nr. 1 (edificiul „Albimei”).

Se vor primi numai eleve, cari au implinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară.

Instrucțiunea va fi exclusiv în limba română. Se va conversa însă și în alte limbi, îndeosebi în limba maghiară și germană, dar numai în pauză și la masă.

Taxele prescise: 1. Fiecare elevă internă va avea să solvească o taxă lunară de K 50 —, din care se vor achita spesele efective ale școlii, cu excepțiunea remunerațiunii instructorilor, pe care o achită reuniunea din al său. 2. Fiecare elevă externă va avea să solvească o taxă lunară de K 40 —, pentru care va primi și ameaza și ojina.

Taxele sunt a se solvi tot pentru trei luni anticipativ.

În caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună a anului școlar cu câte K 10—.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini 2 schimburi pentru pat, $\frac{1}{2}$ duzină din rufe necesare, 6 ștergere pentru bucatărie, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare. Șorturile pentru bucatărie și-le vor face elevele înseși; dar șorturi pentru casă au să aducă cu sine.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septembrie n. și se termină la 15 Iulie n.

II. Instrucțiunea secțiunii industriale, care stă sub conducerea d-șoarei Alexandrina Țieranu, va cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Elevele pot fi interne și externe. Cele interne vor avea să solvească pentru întreținere o taxă lunară de K 50 — și didactru lunar de K. 10—; cele externe vor solvi didactru lunar de K 10—.

În caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună cu câte K 10—.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, $\frac{1}{2}$ duzină din rufe necesare, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septembrie n. și se termină la 15 Iulie n.

Pentru amândouă cursurile informațiuni se pot primi dela conducătoarea școlii, d-șoara Veturia Papp, Sibiu, Str. Baier Nr. 1.

Comitetul „Reun. fem. rom. din Sibiu”.

La gimnaziul român din Brașov, examenul de maturitate, ținut sub prezidența Preacuvioșiei Sale d-lui Arhimandrit, vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, a avut rezultatul, că toți elevii au fost declarați maturi. În număr de 23. Au fost următorii: cu „foarte bine” au reușit cinci candidați: I. G. Bălean, D. Cazacu, Sabin C. Evuțianu, (toți 3 obținând din toate studiile nota foarte bine), Remus E. Furdul și I. Lupan. Nota generală „bine” au obținut următorii 12 candidați: Pavel Borzea, P. Bucșan, Tr. Cibian, Em. Crăciun, I. Dandea, I. Jian, R. Găvrus, Const. N. Grama, I. Motoc, Ilie Piso, Dum. Sulică și Oprea Trandaburu. Maturi au fost declarați

următorii 6 candidați: Avram Boticiu, I. Dima, I. Mitar, Const. Papuc, I. Popa și Silviu Țișca.

Dela Expoziția română. Gazetele din Regat aduc știri despre mai multe obiecte foarte frumoase lucrate în lemn de către elevii școlii pentru prelucrarea lemnului din Câmpulungul bucovinean, sub conducerea profesorului Ioan Pișlea și expuse în pavilionul Bucovinei. Spre informarea publicului român notăm aici, că dl Ioan Pișlea este Bănățean, de origine din Bozovicu, comitatul Caraș-Severin și este fiul neînfrântului naționalist octogenar Pentru Pișlea de acolo. Dl I. Pișlea a fost stipendiatul Comunității de avere, ales și trimis împreună cu mulți alți tineri români din granița de către președintele de pe vremuri al Comunității de avere generalul Traian Doda spre a se perfecționa în arta sculpturii. A studiat în Timișoara, Budapesta, Viena, München, Nürnberg etc., până ce a fost chemat de către Mitropolitul Silvestru de sculptor arhidiecezan la Cernăuți. În calitatea această a săvârșit lucrul de sculptură în cele mai bogate biserici bucovinene, peste 30 la număr. Cu deschiderea școlii de mai sus în Câmpulung, a fost chemat aci pentru postul de sculptor. Un merit netăgăduit și neprețuit are sculptorul I. Pișlea pentru studierea și reinvierea istoricelor noastre românești pe baza obiectelor vechi de sute de ani, păstrate în bisericile și casele românești din Bucovina. A încetățenit în Bucovina acest stil vechi românesc și astăzi abia se va afla familie boierească în Bucovina, din care să lipsască câte o garnitură de mobile executate în acest stil. Ba ce e mai mult, o mulțime de familii străine din Galizia și Viena, — pentru că să nu mai amintim de cele din România — au comandat garnituri întregi de acestea. Ce potrivit și frumos ar fi, dacă d. e. fiecare bancă dela noi ar avea câte o garnitură de acestea, chiar și numai pentru de a avea câte o reminiscență pentru o artă românească din trecutul nostru istoric, o artă din care și prin care să vedem că și pe atunci nu am trăit în zădar! — Școala la care este aplicat dl Pișlea, este cu limba de propunere *românească*, are 4 cursuri și se primesc și elevi din Ungaria. Se cere numai atestat de pe 4 clase elementare. Dealtfel putem servi și cu detalii celor ce se interesează. Sculptorul Achip Roșca, tiner bucovinean, care în petrecerea sa în Roma a stărnit prin unele lucrări artistice admirațiunea artiștilor și despre care scriu în termeni foarte favorabili gazetele românești și străine din Bucovina, este elevul dlui I. Pișlea. *Dr. C.*

Posta Redacției

Dlul R. P. Cu oameni, cari suferă de boala englezască „moral insanity” nu stăm de vorbă și prin urmare, pe lângă toată insistența D-Voastre, nu publicăm.

Visag. Concursul a sosit, nu însă și banii. Fără aceștia nu se poate publica.

Gainul-mie. Deasemenca. Dealtmintrelea mai bine este a se trimite taxa pentru publicare *direct* Administrației foii noastre.

Dlul V. L. Dragomirna. Scrisoarea am primit-o. Te așteptăm cu dor. Ne vom vedea în vara aceasta? Salutaré!

Dlul C. C. în Cernăuți. Ne bucurăm de intențiunea nobilă. Cunoscându-Vă diligența, sperăm că veți presta toate cu ușurință. Salutare și la revedere în curând.

Licitațiuni minuende

Pe baza incuviințării Ven. Consistor diecezan dtdo 19 Mai a. c. Nr. 368 B. ex. 1905 se scrie licitațiune minuendă pentru *repararea bisericii* gr. or. rom. din **Dalboșet**, protopresbiteratul Mehădia, dieceza Caransebeșului și anume: renovarea cerimei bisericii

și pardosirea ei cu lespezi de piatră mozaic venetian, cu prețul de esclamaré 2746.90 cor.

Licitațiunea se va ține în 30 Iulie (12 August) 1906 p. m. la 2 ore în școala comunală din loc.

Reflectanții vor avea să depună la începutul licitațiunii vadiul de 10% din prețul de esclamaré în bani gata ori în hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de spese se pot vedea la oficiul parohial.

Dalboșet la 24 Iunie 1906.

[50] 1—3

Comitetul parohial.

Incuviințând Ven. Consistor diecezan cu Nr. 1976 B. ex 1906 dtdo 1 Iunie a. c. să se pardosească s. biserica din **Moldova-noaună** (Boșneag) cu table de marmora-mozaic, se scrie licitațiune minuendă, carea se va ține la 9/22 Iulie a. c. la 11 oare a. m.

Prețul de esclamaré este 1702 cor. 21 bani.

Reflectanții vor avea să depună înainte de licitație 10% din prețul de esclamaré în bani gata.

Contractul încheiat între comuna bis. și întreprinzători se rădică la valoare de drept numai după aprobarea lui din partea Ven. Consistor diecezan.

Planul și specificațiunea de spese și măsuri, se pot vedea la oficiul parohial.

Moldova-noaună, din ședința comitetului parohial ținută la 17 Iunie, 1906.

2—2 [46]

Traian Oprea

Aureliu Popoviciu

preș. com. par.

notar.

Pe baza incuviințării Ven. Consistor diecezan dtdo 3 Mai a. c. Nr. 1705 B ex 1906 se scrie licitațiune minuendă pentru renovarea s. bis. din **Jena**, și anume:

- Legarea s. bisericii cu fer,
- Pardosirea s. bisericii cu terazo,
- Văpsirea de nou a turnului și a acoperemântului,
- Facerea de nou a 8 ferestre de fer,
- 2 uși duple.

f) Repararea zidului în lăuntru și din afară cu ciment, precum și pe cerime (naia bis.) a se pune trestie și a se mătări și vărui.

Licitațiunea se va ține în 2/16 Iulie 1906 la 10 ore a. m. în sala școlii din loc cu prețul de esclamaré de 2827.80 cor.

Doritorii de a întreprinde aceasta lucrare vor avea să vină în fața locului și înainte de licitațiune să depună vadiul de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare.

Specificațiunile de măsuri și spese se pot vedea ori și când la Oficiul parohial din Jena.

Jena, 28 Mai st. v. 1906.

2—2 [45]

George Coșariu

Iuliu Ioanoviciu

preș. com. par.

not. com. par.

Concurs

Nr. 1509/1906.

Pentru ocuparea locurilor de fundațiune susținute de Comunitatea de avere în școala de agronomie din Lugoj sunt mai mulți candidați de lipsă.

Cei ce doresc să ocupe aceste locuri respective să studieze școala agronomică ca știpești ai Comunității de avere, se provoacă să se prezinte nesmintit Miercuri în 1 August 1906 la 10 ore a. m. la Comunitatea de avere și se aducă, cu sine următoarele documente.

1. Atestat de botez, din care să se vadă că au împlinit vârsta de 17 ani.

2. Atestatul școlar obținut mai în urmă.
3. Atestat de moralitate din partea comunei.
4. Întru cât au satisfăcut deobligământului militar pașaportul militar.
5. Întru cât sunt minoreni : învoirea dela părinți respective tutor pentru a putea cercetă școala agricolă ca știpești ai Comunității de avere.

Caransebeș, la 10 Iulie 1906.

[49] 1—2 **Comitetul Com. de avere.**

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consistor diecezan de dtdo 10 Octomvrie 1905 Nr. 3302 se escrie concurs din nou de *paroh* în parohia de clasa III din **Jurjova**, protopresbiteratul Oraviței, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele sunt :

1. Două sesiuni parohiale constatatoare din 54 jugere de pământ.
2. Două plăți parohiale intravilane.
3. 400 coroane ca bir și stolă.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită recusele instruate conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial din Jurjova. Oficiului protopresbiterat din Oravița.

Tot odată sunt poftiți a se prezentă în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arată dexteritatea în cântare și oratorie.

Dat din ședința comitetului parohial ținută la 14/27 Maiu 1906.

3—3 [42]

Nicolae Radici m. p. **Ioan Căpriță** m. p.
președinte. notar.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza decisului Ven. Conzistor diecezan dtdo 19 Iulie 1905 Nr. 2317 Șc. ex se escrie concurs pentru ocuparea definitivă a postului *învățătoresc* la școala confesională din **Sasca-Montană**, protopresbiteratul Bisericii-albe, cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele

1. Salar în bani gata 800 cor.
2. Paușal de lemne pentru învățător 106 cor. 66 fl. pentru sala de învățământ 53 cor. 34 fl. = 160 cor.
3. Pentru conferință și adunarea generală 50 cor.
4. Scripturistica 24 cor.
5. Famulația 72 cor.
6. Taxa uzitată dela cununii și înmormântări.
7. cortel liber : 3 chilii, cuină și cămară.

Alegândul învățător este îndatorat a purtă cantoratul în, și afară biserică și a instrua școlarii în cântările rituale.

Pentru serviții, prestate în alte comune, nu se acoardă nici un favor cu privire la cuincuenal.

Dela recurenți se cere calificațiune bună. Preferiți vor fi cei ce posed cunoștința muzicii vocale și instrumentală spre a putea conduce corul deja existent.

Recusele ajustate cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din Sasca-montană să se subșternă Prea On. Oficiu protopresbiterat în lam.

Recurenții sunt poftiți a se prezentă în vre-o sârbătoare în sfânta biserică spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic, dar cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual, însă nici cum în ziua de alegere.

Sasca-montană din ședința comitetului parohial ținută în 5/18 Iunie 1906.

2—3 [44]

Ioan Murgu m. p.
paroh și preș. com. par.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiterat.

Pentru întregirea definitivă a postului de *învățător* la școala confesională gr. or. rom. din **Făget**, protopresbiteratul Făgetului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. Salar în bani gata 800 cor.
2. Pentru conferențe 20 cor.
3. Pentru scripturistica 20 cor.
4. Pentru adunarea generală 40 cor.
5. Pentru lemne 100 cor. și adecă : 50 cor. pentru sala de învățământ, iar 50 cor. pentru învățător, prestate în natură.
6. Pentru curatorul școlai 40 cor.
7. Pentru participarea la înmormântări cu liturgie 2 cor., fără liturgie 1 cor.
8. Locuință liberă în edificiul școlai cu o grădină de 800□, în carea are să se cultive și școala de pomărit.

Alesul învățător este îndatorat a purtă cantoratul, scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a conduce corul bisericii.

Pentru serviții prestate înainte de ocuparea acestui post comuna nu acoardă alesului nici un fel de emolument, decât cele indicate aici.

Doritorii de-a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile instruate conform normelor din vigoare, dovedind calificațiune învățătorescă „foarte bună,“ în terminul prescriș, la oficiul protopresbiterat gr. or. rom. al tractului Făget.

Comitetul parohial dorește, ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică la utrenie și liturgie spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua de alegere.

Făget din ședința comitetului parohial ținută la 24 Iunie 1906.

1—3 [51]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine **Sebastian Olariu** protopresbiter tractual.

Pentru întregirea definitivă a postului *învățătoresc* dela școala nou înființată conf. gr. or. română din filialele **Mănăstirea Săn-George** și **Berecuța** aparținătoare la parohia din Birda cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană,“ se escrie concurs :

1. Salar în bani 600 cor.
2. Pentru conferență 10 cor.
3. Pentru scripturistica și purtarea socoților de cult 16 cor.
4. Pentru 2□ stângeni lemne pentru învățător 40 cor.
5. Cortel cu 2 odăi, cuină și grădină.
6. Dela înmormântări 80 fileri.

Recurenții sunt poftiți a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Birda spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Alesul are să participe cu elevii în toată Dumineca și sârbătoarea la sf. biserică din Birda.

Pentru serviții prestate alesului nu se acoardă nici un emolument.

Recursurile adresate Comitetului parohial să se subșternă Prea Onoratului Oficiu protopresbiterat în Buzias.

Mănăstirea-Săn-George din ședința comitetului parohial ținută la 2 Octomvrie 1906.

1—3 [52]

George Usonescu m. p. **Ioan Mărgineanțu** m. p.
not. com. par. președ. com. par.

În conțelegere cu mine **Ioan Pepa**, protopresbiter.

În etagiul casei diecezane

Nr. 480 din loc, este de închiriat o locuință constatătoare din trei chilii de cătră stradă și una de cătră curte cuină, cămară, și pivniță.

Informațiuni se dau în Librăria diecezană.

Atestat

Prin aceasta atestăm conștiințios, cumcă d-l **Ludvig Gutschmied** orologieru în Caransebeș, având noi lipsă de un orologiu în turnul bisericii susnumitul domn orologier, ni-au procurat și așezat la loc un **orologiu de turn** de model și după construcția cea mai nouă, întocmit așa, ca să bată **pătrarele și oarele**, și lucrat cu multă grijă foarte solid, mersul e regulat, să trage tot la **8 zile și foarte ușor așa, că-l poate trage și un copil**. E așezat în partea de jos a turnului, și orologiu prin transmisiune să mână sus în turnul bisericii. Orologiul e închis într'un dulap separat, în care nu poate intra nici pulbere, nici altă murdărie.

Orologiul merge bine și regulat din ziua, din care l-am pus în turn.

Tuturor ce au lipsă, le putem recomanda cu conștiință curată firma d-lui **Ludvig Gutschmied din Caransebeș**, de care credem, că va servi tot așa de bine, precum ne-au servit nouă.

Glimboca în 29 Iunie n. 1906

Iuliu Musta m. p.

președintele comitetului parohial.

Virgil Stefaniga m. p.

notariul comit. parohial.

(L. S.)

Ioan Bistrean m. p.

Simion Ladariu m. p.

Rusalin Rusuroiu m. p.

epitropi bisericești.

„SALVATORIA“ INTREPRINDERE DE CREDIT VERȘET (VERSECZ) Str. Petőfi 69.

Împrumuturi-Hipotecare
pe pământuri și edificii:

3¹/₂ 5³/₄ 0

Pe lângă intabulare cu durată de 10—70 ani. Banca n'are dreptul a abziice împrumutul datorășul însă ori și când poate replăti restul.

Credit-Personal
pentru funcționari, comer-
canți și industriași.

0 6-7

Pe lângă prenotare pe sa-
lar, giranti ori deposit de
hărți de valoare. Pe restimp
de 2—20 ani.

Convertire favorabilă a împrumuturilor vechi și scumpe. — Legături avantajoase cu primele bănci din țeară (între altele și cu institute renumite din Sibiu) și externitate. — Prospecte și informațiuni pe lângă marcă pentru răspuns. — Reprezențanți reali primim în toate comunele. 17—26 [56]